

Justitsministeriet
Forebyggelseskontoret
Slotsholmsgade 10
Børne- og Socialministeriet
1216 København K

Børns Vilkår
Trekronergade 126 F
DK – 2500 Valby

M +45 3555 5559
@ bv@bornsvilkar.dk

www.bornsvilkar.dk

1. oktober 2018

Hørings svar vedr. forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Børns Vilkår takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. ovennævnte udkast. Vi bakker op om ønsket om at tage bedre hånd om de kriminalitetstruede børn og unge. Ud fra både et forebyggelses- og et samfundsøkonomisk perspektiv er der potentiale i at fokusere særligt på den gruppe unge. Henset til det yderst komplekse emne og væsentligheden af området generelt, er høringsfristen imidlertid urimelig kort.

Børns Vilkår havde endvidere gerne set, at man både ifm. de politiske overvejelser forud for aftalen af 29. juni 2018, samt direkte ifm. lovforslaget og bemærkningerne hertil havde holdt sig Børnekonventionen.

Generelt

Det er vores overbevisning, at indsatsen som helhed bør være til de omfattede børns bedste, for at Danmark overholder sine forpligtelser ift. Børnekonventionen. Da der både er dansk og international forskning, som viser, at det har negative konsekvenser – også ift. øget kriminalitet – for børn og unge at blive straffet og komme i kontakt med domstolene/domstolslignende instanser, må det anses for tvivlsomt om dette er tilfældet.

Børn i risikozonen

Det fremgår både af den politiske aftale af 29. juni 2018, samt af nærværende udkast, at man ønsker at stille børn og unge der begår kriminalitet til ansvar og at møde dem med mærkbar og hurtig konsekvens.

Børns Vilkår kan være bekymrede for, at man hermed glemmer hvilke supplerende risikofaktorer, der ligger bag en del af denne kriminalitet. Der er tale om børn og unge der kan have været udsat for omsorgssvigt, og måske slås med afhængighedsproblematikker og diagnoser, som fx ADHD. Mange af disse børn og unge vil som følge heraf have et lavere kognitivt funktionsniveau end jævnaldrende, og de vil være mere uopmærksomme, mere hyperaktive og mere impulsstyrede end andre børn. De har problemer med at overskue sammenhængen mellem årsag og virkning, og derfor vil en konsekvent straksreaktion ikke have den kriminalitetsforebyggende effekt, som er lagt til grund i udspillet.

Læs mere om os på:
bornsvilkar.dk

Ungdomskriminalitetsnævnet

Oprettelse

Børns Vilkår ser en række udfordringer ved nævnets forankring hos Politiet. Henset til, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at man ønsker at bevare de sociale foranstaltninger som kerneindsats, og da nævnet derfor kan træffe beslutninger, der ligger uden for politiets myndighed virker dette kontraproduktivt. Det sender endvidere et uheldigt signal til de børn og unge, der kommer i berøring med nævnet, såfremt man ønsker at indsatsen skal være en hjælp, og ikke en straf.

Sammensætning

Børns Vilkår noterer sig at nævnet skal ledes af en dommer, og at der derudover skal være medlemmer fra Politiet. Nævnets sammensætning kommer således til at understrege den straf-feretlige kontekst man nu placerer indsatsen i. Det er fortsat vores overbevisning, at dette paradigmeskift er uheldigt. Vi så hellere, at man forankrede nævnene i kommunerne, der i forvejen højst sandsynligt er i berøring med de berørte børn og unge, og deres familier, og har den fornødne faglige indsigt.

Såfremt man fastholder den skitserede organisering, er der behov for at alle dommere, der har sæde i nævnene, gennemgår en særlig efteruddannelse – og ikke kun dem, der behandler sager vedr. de 10-11årige. Dette er nødvendigt for at kunne gennemskue de meget komplicerede problematikker, der er i spil for denne gruppe børn og unge.

For så vidt angår medlemmernes faglighed er det glædeligt, at der både fsva. de ansatte i politiet og de kommunalt ansatte nævnsmedlemmer i bemærkningerne fremgår, at de skal udpeges baseret på deres viden og indsigt i henholdsvis kriminalitetsforebyggende arbejde og social støtte til udsatte børn og unge. Det er af afgørende betydning at det høje faglige niveau prioriteres og at det løbende monitoreres om medlemmerne har de nødvendige kvalifikationer.

Børns Vilkår undrer sig derudover over antagelsen om, at nævnsmedlemmet med politibaggrund vil være neutral, såfremt vedkommende ikke har uniform på. Dette har efter vores opfattelse ingen betydning, selvom det måske kan have en signalværdi for særligt mindre børn.

Endelig finder vi det problematisk, at man alene tænker at børnesagkyndig bistand er nødvendigt i sager vedrørende børn og unge mellem 10 og 14 år. Det er vores opfattelse, at børnesagkyndig bistand er nødvendig også i sager vedr. ældre børn. Vi mener derfor at der bør udpeges et børnefagligt nævnsmedlem, der har stemmeret på lige fod med de resterende medlemmer.

Uafhængighed

Børns Vilkår finder det bekymrende, at Politiet indgår i så mange roller omkring og i nævnet og mener at dette er egnet til at rejse tvivl om nævnets uafhængighed. Særligt henset til at en eventuel straksreaktion vil kunne blive håndhævet med Politiets bistand, hvilket for et barn/ung vil gøre det svært at tro på nævnets uafhængighed.

Henvisning

For så vidt angår henvisningen af sager til nævnet skal vi understrege, at kvaliteten af det anvendte screeningsværktøj bør tillægges afgørende betydning. Det får stor betydning for de berørte børn og unge, der bliver en del af indsatsen, hvorfor der bør udvises stor forsigtighed for at undgå stigmatiserende behandling.

For så vidt angår målet om særlig hurtig sagsbehandling skal Børns Vilkår understrege, at hurtige reaktioner, skarpe frister og fast track procedurer kræver, at de struktureres, bemannes med veluddannet arbejdskraft og ikke mindst finansieres. Myndighederne har allerede i dag pligt til at handle hurtigt i sager, hvor unge har begået kriminalitet. Når dette ikke altid sker, skyldes det ikke manglende muligheder i lovgivningen, men snarere et primært fokus på økonomi frem for forebyggelse.

Endelig skal Børns Vilkår bemærke, at der ifm. vurdering af kriminalitetens karakter er tillagt henvisende instans et betydeligt skøn. Der bør i denne forbindelse lægges vægt på, at den målgruppe man ønsker at ramme med denne indsats er 'den hårde kerne', og at alle børn og unge, der potentielt ville kunne henvises ikke bør henvises, idet mange bedre vil kunne nås med en socialfaglig indsats. Børns Vilkår skal i denne forbindelse endvidere gøre opmærksom på, at fx kriminelle søskende eller forældre, misbrugsproblemer mv. ikke alene bør begrunde at en ung, der har begået kriminalitet, der er i grænseområdet for indsatsen, udpeges som værende en del af den hårde kerne.

Forberedelse af sagen til Ungdomskriminalitetsnævnet

Børns Vilkår skal indledningsvis bemærke, at det er glædeligt, at det er indtænkt at barnet/den unge i visse tilfælde kan have behov for advokatbistand. Børns Vilkår er imidlertid af den opfattelse, at der kan være tilfælde ud over de i § 46 oplyste, hvor advokatbistand må anses for nødvendig ift. den påtænkte reaktion eller omstændighederne i øvrigt og anbefaler derfor, at man udvider bestemmelsen med et 6), således at nævnet kan beskikke advokat for barnet/den unge, såfremt særlige omstændigheder taler herfor.

Børns Vilkår anerkender at man med forslaget har ønsket at sende et signal til børnene/de unge om vigtigheden af at møde ved nævnet. Børns Vilkår mener, at det for langt de fleste børn og unge, der kan blive udsat for en sådan afhentning, vil være en meget voldsom oplevelse, der kan føre til en uhenigtsmæssig modstand mod 'systemet'. En sådan modstand vil potentielt stå i vejen for barnets/den unges vej mod et liv uden kriminalitet. Børns Vilkår mener, at afhentning er en opgave for de kommunale myndigheder, særligt henset til at afhentningen kan foregå fx på barnets/den unges skole eller ifm. en fritidsaktivitet.

Børns Vilkår ser positivt på forpligtelsen for den kommunale forpligtelse til at udarbejde en indstilling til nævnet om, hvilke foranstaltninger, der bør iværksættes. Børns Vilkår havde imidlertid gerne set at nævnet var forpligtet til særligt at begrunde hvorfor, hvis indstillingen ikke følges.

Børns Vilkår skal endvidere gøre opmærksom på, at barnet/den unge uundgåeligt vil føle at skyldsspørgsmålet er afgjort, når nævnet er sat, og at dette kan afholde nogle fra at redegøre for

deres egen opfattelse af sagen, hvilket må anses for uhensigtsmæssigt. Dette særligt henset til at de kan være uenige i nævnets holdning til skyldsspørgsmålet. Den nuværende praksis, hvor kommunerne kan beslutte en social foranstaltning (fx anbringelse på delvis lukket, eller sikret institution), selvom der er usikkerhed om skyldsspørgsmålet, har været kritiseret for at barnet/den unge mangler almindelige retssikkerhedsgarantier. Det havde således været ønskeligt, om man med nærværende udkast havde sikret, at også børn og unge får processuelle rettigheder og en egentlig domstolsprøvelse, såfremt de skal idømmes straf, hvilket en straksreaktion vil føles som set fra barnets/den unges perspektiv. Børns Vilkår skal i den forbindelse henvise til Børnekonventionens artikel 40 (3) (b) og (4) for børn mistænkt, anklaget eller dømt for kriminalitet. Børns Vilkår henviser endvidere til Europarådets retningslinjer for børnevenlig retspleje afsnit E, punkt 2 om retssikkerhedsprincipper ifm. udenretslige procedurer.

Straksreaktion

Det fremgår, at straksreaktionen som udgangspunkt skal fastsættes ud fra principperne om 'restorative justice'. Vi skal understrege, at det at arbejde genoprettende kræver en betydelig indsats på flere planer. Målgruppen har i de fleste tilfælde allerede har været genstand for en målrettet og ressourcekrævende indsats i både det sociale system og skolesystemet. En ny indsats af genoprettende karakter vil betyde, at man iværksætter endnu en indsats med de betydelige ressourcer, det kræver. Hvis dette er tilfældet, bør der skabes rum til individuelt tilrettelagte indsatser, der tilgodeser de behov og ønsker, den krænkede måtte have, hvad enten det er, at barnet/den unge pålægges at reparere det, barnet/den unge har ødelagt, møder mellem offeret og barnet/den unge eller psykologhjælp til enten barnet/den unge eller offeret. At arbejde genoprettende kræver uddannelse og viden hos de personer, der har ansvaret for processen.

Børns Vilkår skal igen med henvisning til det anførte ovenfor ift. mødepligt understrege, at det ikke er hensigtsmæssigt at børn/unge hentes med bistand fra Politiet ifm. manglende fremmøde til det sted hvor straksreaktionen skal udføres.

Forbedringsforløb

Børns Vilkår skal understrege vigtigheden af, at forbedringsforløbet har til sigte at sikre barnets trivsel og udvikling, og at den sociale indsats fokuserer herpå. Børns Vilkår ser derfor positivt på det klare fokus der er lagt i bemærkningerne.

Børns Vilkår skal understrege, at det planlagte forbedringsforløb løbende skal genvurderes, således at barnet ikke fastholdes i en indsats, der ikke virker. Det bør i den sammenhæng vurderes, om fastsættelse af et 4-årigt forbedringsforløb under alle omstændigheder ikke vil være proportionalt, henset til der er tale om et endnu ikke færdigudviklet barn/ungt menneske.

Ungefaglig undersøgelse

Børns Vilkår mener ikke at det er nødvendigt at erstatte den nuværende børnefaglige undersøgelse med en 'ungefaglig undersøgelse'. Dette særligt henset til at disse bør indeholde de samme oplysninger og vurderinger af barnets trivsel og udvikling. Børns Vilkår stiller sig endvidere uforstående overfor betegnelsen særligt når der er tale om børn ned til 10 år, der ikke kan betegnes som 'unge'.

Ungekriminalforsorgen

Børns Vilkår anerkender behovet for at man fokuserer indsatsen ift. de unge kriminelle, således at disse bliver mødt af en kvalificeret indsats. Børns Vilkår mener imidlertid ikke, at børn på 10-14 år skal behandles som kriminelle, og mener derfor heller ikke at der bør oprettes en ungekriminalforsorg. Børns Vilkår mener, at opgaven bør varetages af kommunerne, der har socialpædagogisk faglighed og kan arbejde med rehabiliterende sigte – evt. med supervision fra kriminalforsorgen ift. denne målgruppe.

Spørgsmål til høringssvaret kan rettes til Ingrid Hartelius Dall på tlf. 26816512 (ingrid@bornsvilkar.dk)

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl
Direktør

Ingrid Hartelius Dall
Juridisk seniorrådgiver